

Regional innovationsstrategi för Jönköpings län

Fokusområden och insatsområden

Jönköpings läns innovationsstrategi utgår från den regionala utvecklingsstrategin (RUS). RUS är den överordnade strategin och innovationsstrategin fokuserar på förutsättningar för innovation och länets innovationsklimat. Den regionala innovationsstrategin identifierar fokusområden och insatsområden som ligger till grund för insatser som uppdateras varje år.

Innehåll

Inledning	4
Därför behöver vi en innovationsstrategi	4
Fokusområden	6
Attityder för innovation	6
Samverkan för innovation	7
Effektiva processer för innovation	8
Insatsområden	10
Insatser	12
Generering, prioritering och utvärdering	12

Inledning

Innovation, utveckling och förnyelse i samhällets alla delar spelar en central roll för förmågan att möta nya utmaningar och möjligheter i en föränderlig värld. Klimatförändringar, demografiska förändringar, en föränderlig världsekonomi och stigande sjukvårdskostnader är några av de utmaningar som vårt samhälle står inför idag och framöver. Företag ställs inför utmaningar på en internationell arena och utsätts för allt hårdare konkurrens från hela världen. En ny generation äldre och en ny generation yngre efterfrågar en ny typ av produkter. En ny generation entreprenörer skapar nya affärsmodeller och efterfrågar nya typer av mötesplatser och nya typer av stöd. Eftersom förändrade förutsättningar måste kunna leda till nya förhållningssätt, är Jönköpings läns innovationsstrategi inte en statisk nulägesanalys utan en modell för hur vi tillsammans kan arbeta för att förbättra vårt läns innovationsklimat. Detta arbete handlar framför allt om att påverka attityder, främja samarbete och verka för effektiva processer i genomförandet.

Den regionala innovationsstrategin (RIS) tar sin utgångspunkt i samhällets utveckling och ger innovation ett tvärsektorielt perspektiv. Det betyder att innovation som drivs av näringslivet, och som ofta handlar om att tjäna pengar, berörs lika mycket som offentligt driven innovation, som ofta handlar om att effektivisera och utveckla nya processer. Akademiens roll i forskning och utbildning blir i allra högsta grad betydelsefull för länets samlade vitalitet och kreativitet. Likaså blir civilsamhällets engagemang betydelsefullt i utveckling och förnyelse. Förmågan till förnyelse och till att ta tillvara på ny kunskap och ny teknologi är viktig i dagens samhälle.

Tillväxt måste alltid genomsyras av hållbarhet och jämlikhet. Innovation är en del av lösningen på samhällsutmaningar som relaterar till miljö- och klimatpåverkan och till sociala och ekonomiska klyftor. Innovation är ett medel för att skapa en tillväxt som är hållbar ur både ett miljömässigt, ett ekonomiskt och ett socialt perspektiv. Det är nya produkter, processer och teknologiska såväl som organisatoriska lösningar som banar väg för en mer resurseffektiv produktion och en mer hållbar konsumtion. Innovation är samtidigt en process som gynnas av mångfald och oliktankande. Strategiskt innovationsarbete kan därför leda till ökad jämställdhet och integration. Och det innebär att innovation kan bidra till att skapa en smart och hållbar tillväxt för alla, under förutsättning att den förnyelse som sker inte äventyrar kommande generationers möjligheter till utveckling och goda levnadsvillkor.

Därför behöver vi en innovationsstrategi

RIS använder sig av Oslomanualen (OECD, 1997) för att definiera en innovation. En innovation innebär därmed införandet eller genomförandet av

en ny eller väsentligt förbättrad vara, tjänst eller process. Även nya marknadsföringsmetoder eller nya sätt att organisera exempelvis en affärsverksamhet kan vara innovativa.

Den nationella innovationsstrategins mål i Sverige är att bidra till ett innovationsklimat med bästa möjliga förutsättningar för innovation i Sverige med sikte på år 2020. Det ska bli möjligt för fler människor och organisationer i näringsliv, offentlig verksamhet och civilsamhälle att utvecklas och mer effektivt bidra till nya eller bättre lösningar som svarar mot behov och efterfrågan.

I EU2020-strategin om en smart och hållbar tillväxt för alla, betonas innovation som något som måste förstås som ett öppet system, där olika aktörer samarbetar och samverkar. I strategidokumentet konstateras att den största utmaningen för EU och medlemsländerna är att skapa ett mer strategiskt förhållningssätt till innovation. Ett förhållningssätt där innovation ingår som en överordnad politisk målsättning och där alla insatser och aktiviteter är samordnade.

Jönköpings läns RIS utgår från den regionala utvecklingsstrategin (RUS). RUS är den överordnade strategin och RIS fokuserar på förutsättningar för innovation och länets innovationsklimat. Innovation beskrivs som en framgångsfaktor för länets utveckling i RUS och RIS beskriver hur innovation kan hjälpa till att nå redan fastslagna mål i RUS.

Arbetet med att identifiera en regions smarta specialisering tar ofta sin utgångspunkt i regionala innovationsstrategier. Smart specialisering handlar om att samla regionens aktörer, skapa tydligt fokus genom en ärlig analys av regionens styrkeområden och sätta regionen och dess styrkeområden i en internationell kontext. Jönköpings läns regionala innovationsstrategi samlar regionens aktörer och ger möjlighet till dialog, gemensam prioritering och samhandling. Jönköpings läns innovationsklimat gynnas dock inte av en branschspecifik specialisering, utan snarare av branschöverskridande samverkan. Sådan samverkan rotas ofta i att det finns starka kunskaps- och kompetensområden som flera olika branscher drar nytta av. Därför bör vår smarta specialisering utgå från branschöverskridande kunskaps- och kompetensområden. För att uppnå en kritisk massa finns det potential i att identifiera styrkeområden i en större funktionell region och inte låta länsgränsen verka som en begränsande faktor.

Fokusområden

Jönköpings län har på många vis goda förutsättningar för att skapa och behålla ett gott innovationsklimat. Här finns till exempel en industriell och entreprenöriell tradition med internationell lyskraft. Vi har en expansiv högskola vars samverkan med samhället och det internationella studentutbytet är nationellt framstående. Länets hälso- och sjukvård har en prisbelönt utvecklingsförmåga och vi har ett regionalt innovationsstödsystem som är unikt förankrat i alla länets kommuner.

För att möta dagens utmaningar och fånga morgondagens möjligheter har innovationsstrategin tre fokusområden som ömsesidigt förstärker varandra:

Attityder för innovation

Målbild: Länets ledare, invånare och utbildningsväsende har insikt om och efterfrågar innovation som ett medel för att skapa hållbar tillväxt och ett bra liv i en attraktiv region.

Bland länets företag finns redan idag en tro på företagande som en del av lösningen på samhällsutmaningar. De beskriver en stolthet över att vara företagare och känner att de har möjlighet att bidra till samhällsutvecklingen. Men många företag betraktar produktionen som sin produkt. Länet präglas av en underleverantörsindustri där engagemang för att möta kunders förväntningar inte alltid ger utrymme för den strategiska utvecklingen av det egna företaget. Samtidigt som man har ett stort engagemang för sina kunder vittnar många av länets företag om så kallade idéer i byrålådan. I detta finns en stor outnyttjad potential som dock kräver en samling av olika typer av resurser för att omsätta idéer till innovation.

Länets företag upplever stora problem med kompetensförsörjning. I nationella jämförelser ser vi att länet har en låg utbildningsnivå och lågt kunskapsinnehåll i det som produceras. Innovationsklimatet gynnas av att det finns en hög utbildningsnivå i länets arbetskraft. Utbildningsnivån i arbetskraften är dock i hög grad relaterad till det kunskapsinnehåll som finns i dagens produktion. Att utbildningsnivån är låg vittnar om att merparten av företag inte tar höjd för ett ökat kunskapsinnehåll i framtida produktion när de rekryterar. Samtidigt vittnar många företag om att det blir allt svårare att rekrytera högt utbildad arbetskraft i takt med att den yngre och välutbildade arbetskraften i större utsträckning drar sig till storstadsregionerna. Den låga utbildningsnivån kan därför ses som ett resultat både av ett svagt utbud på arbetsmarknaden och av en relativt svag efterfrågan från näringslivet. Detta hämmar förnyelsekraften i länet och kräver en kraftsamling som involverar både näringslivet och högskolan samt kommunal och regional förvaltning.

Bristen på kompetens och högutbildad arbetskraft gör också att många företag ser sina möjligheter att arbeta strategiskt med arbetskraften utifrån ett utvecklingsperspektiv som begränsade. Bristande mångfald är återkommande och tar sig uttryck i till exempel traditionella studie- och yrkesval, köksbordsstyrelser och homogena beslutsgrupper. Länets företag verkar dock prioritera mångfald lågt. Den potential i utvecklingskraft och förnyelse som ges av mångfald, till exempel i arbetskraften, underordnas den trygghet det innebär att rekrytera enligt invanda mönster.

Länets innovationsklimat hämmas av en svag samverkan mellan utbildning och näringsliv. Attityder till utveckling, förnyelse och innovation påverkas med fördel tidigt och för att öka mångfalden och uppmuntra till otraditionella yrkesval behöver samverkan mellan näringsliv och utbildningssystem stärkas, från grundskola till akademi.

Synen på misslyckande och viljan att ta risker är också av väsentlig betydelse för ett sunt innovationsklimat. Innovation är utveckling och förnyelse, facit finns aldrig och risken att misslyckas är stor. Att ha ett gott innovationsklimat innebär inte att risken för misslyckande har eliminerats. I ett sunt innovationsklimat finns istället en stor acceptans för misslyckande. Risker hanteras strategiskt, ibland med hjälp av det företagsfrämjande systemet.

I ett sunt innovationsklimat finns en mångfald och en möjlighet att involvera fler kompetenser i utvecklingsprocesser. Öppen innovation kan involvera invånare i den lokala samhällsutvecklingen samt användare och kunder i företagets produktutveckling. Det leder till branschöverskridande samverkan mellan företag. Öppen innovation handlar om att vara mottaglig för omvärldens input och att vara villig att dela med sig av sin egen kreativitet och erfarenhet till andra. För att detta ska ske krävs arenor och mötesplatser där kunskap och erfarenheter kan utbytas och innovationssamarbeten initieras.

Samverkan för innovation

Målbild: Länets resurser som möjliggör innovationer är på ett effektivt sätt sammankopplade med varandra, nationellt och internationellt – och deras utformning och kvalitet ska ständigt utvecklas.

I det företagsfrämjande systemet ingår aktörer som på olika sätt är finansierade av offentliga medel och som har direktkontakt med entreprenörer och innovatörer. Det kan vara genom att förmedla kontakter, erbjuda rådgivning eller tillhandahålla olika typer av finansieringslösningar för utvecklingsprojekt. Men det är viktigt att komma ihåg att människor med innovativa idéer även söker stöd hos etablerade företag, andra organisationer eller andra nätverk. De söker personer med relevant kompetens och erfarenhet och ett relevant kontaktnät för stöd i sina egna utvecklingsprocesser.

Det företagsfrämjande systemet är inte i alla delar samordnat och resurseffektivt. Ett sunt innovationsklimat förutsätter samverkan i det företagsfrämjande systemet. Ett sunt innovationsklimat kräver också samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor, akademi och civilsamhälle. Samverkan över gränser är avgörande. Innovation uppstår mer sannolikt i samverkan som sker över branschgränser eller över regions- och nationsgränser än den samverkan som sker på hemmaplan och med likasinnade. För ett sunt innovationsklimat i länet är det viktigt med branschöverskridande nätverk och att samverkan även sker över regions- och nationsgränser. Länets företagare vittnar om en "kan själv-mentalitet" som inte gynnar ett sunt innovationsklimat. Detta är en orsak till att stödsystemets resurser inte når alla målgrupper.

Starka kunskapsmiljöer bidrar till innovation. Jönköpings läns utmaning är till viss del att bygga upp och utveckla egna kunskapsområden. Men det är minst lika viktigt att koppla upp länet mot andra ledande kunskapsmiljöer där medverkan i regions- och nationsöverskridande nätverk kan leda till innovation och tillväxt i vårt läns företag, på vår högskola, bland våra invånare och i vår offentliga sektor.

Innovation uppstår ofta som ett resultat av mötet mellan olika kunskaper, kompetenser, egenskaper och erfarenheter i olika branscher och sektorer. Mångfald är därför en viktig förutsättning för att idéer ska uppstå och omsättas till ny ekonomisk verksamhet och tillväxt. Ett gott innovationsklimat kräver en mångfald av kunskaper och kompetenser som används av olika typer av innovatörer.

Effektiva processer för innovation

Målbild: Idéer stimuleras, valideras och förädlas till innovationer i en effektiv värdekedja, där främjandesystemets erbjudanden är anpassade för olika typer av innovatörer i länets näringsliv, offentliga sektor, akademi och civilsamhälle.

Med öppna attityder och en positiv inställning till utveckling, förnyelse och innovation i samhällets alla delar och med en effektiv samverkan i det företagsfrämjande systemet samt med spetskompetens och samverkan med innovationsmiljöer i och utanför vårt län skapar vi förutsättningar för att skapa effektiva processer. Goda attityder och fungerande samverkan möjliggör effektiva och samordnade processer. Idéer omvandlas till bärkraftiga innovationer och ger därmed den förnyelse som krävs i ett föränderligt samhälle och i en alltmer globaliserad värld.

Med en internationellt vedertagen definition som vidgar begreppet innovation och en samhällsutveckling som går mot digitala tjänster och nya värden, utmanas stödsystemet att våga ligga i framkant. Bristande omvärldsbevakning eller oförmåga att nå ut med den omvärldsbevakning som finns är ett hot för ett sunt innovationsklimat och stödsystemets förmåga att designa effektiva och samordnade erbjudanden. Att se på innovation ur ett

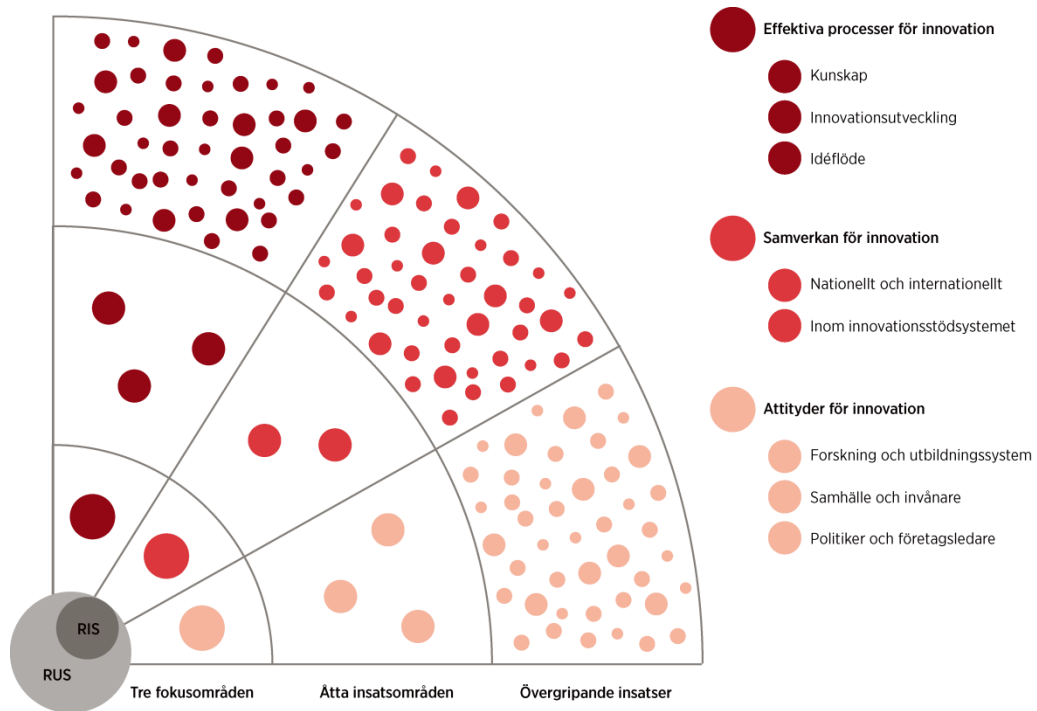
förnyelseperspektiv är ofta nödvändigt för att fånga innovationsförmågan hos till exempel mindre företag, i branscher med låg kapitalintensitet och bland företag i tjänstesektorn.

En innovationsprocess innehåller en rad olika utvecklingssteg och effektiva processer kan appliceras på vart och ett av utvecklingsstegen samt på helheten. Fokus ska ligga på nyttogörande och kommersialisering vilket innebär att också till exempel upphandling av innovationer eller strukturella regelhinder för att använda ny teknik är relevant för fokusområdet.

Insatsområden

Kopplat till de tre fokusområdena finns åtta insatsområden som tillsammans bidrar till att skapa grund för insatser. Dessa är:

Attityder för innovation	Politiker och ledare – insikt om nödvändigheten av innovation för att säkerställa konkurrenskraft, ekonomisk tillväxt och utveckling. Säkerställa att innovation är på såväl politikers som ledares strategiska agenda.
	Samhälle och invånare – kunskap om vad innovation betyder för samhällets och ekonomins utveckling och om innovationsstödsystemets funktion. Attraktionskraft skapas genom att låta invånarna vara en central del av en innovativ region.
	Forskning och utbildningssystem – bidra till att skapa en kultur inom forskning och utbildningsväsende som främjar nytänkande och lockar till att skapa och förverkliga idéer som driver tillväxt i regionen.
Samverkan för innovation	Samverkan inom innovationsstödsystemet – tydliggöra och kraftsamla innovationsstödande aktörer över sektorsgränserna kring en gemensam värdekedja för effektiv resursanvändning.
	Samverkan nationellt och internationellt – förstärka nätverk och samarbete med olika aktörer utanför regionen som ökar tillgången till kunskap och kompetens och bidrar till ökad innovationskraft.
Effektiva processer för innovation	Idéflöde – insatser som stimulerar att nya idéer genereras och tas tillvara vilka adresserar samhällets ständigt föränderliga möjligheter och utmaningar.
	Innovationsutveckling – insatser som bidrar till att öka nyttiggörandet av idéer i nya eller befintliga verksamheter inom näringsliv, akademi, offentlig sektor och civilsamhället.
	Kunskap – försörjning av kunskap kring hur regionens och omvärldens utveckling påverkar kraven på förnyelse samt om hur innovation skapas och upphandlas.

Bild över den regionala innovationsstrategins fokusområden och insatsområden.

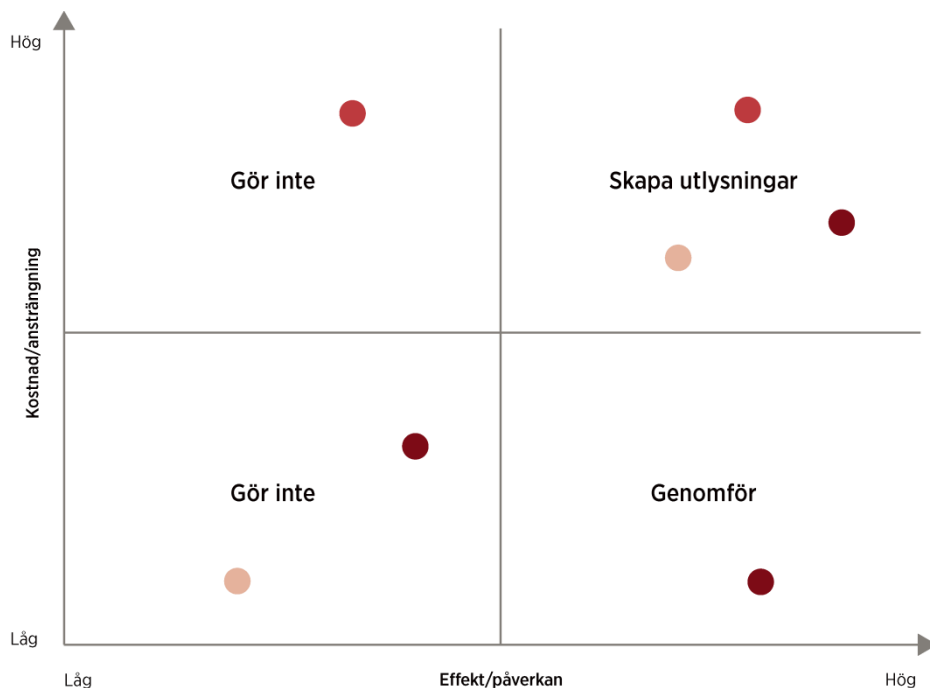
Insatser

Insatserna som följer på identifierade insatsområden är att betrakta som Jönköpings läns gemensamma handlingsplan för innovation. När nya utmaningar står för dörren är samverkan viktigare än någonsin - att ha en gemensam agenda för utveckling och tillväxt. Insatserna i RIS ska vara möjliga att uppdatera. En prioritering måste kunna ske bland insatserna för att säkerställa att vi fokuserar på rätt saker. Insatserna i RIS blir vägledande för gemensamma aktiviteter och regionala utlysningar av projektmedel. En första gemensam verksamhetsplan finns bifogat till detta dokument. Det är de insatser som identifierades och prioriterades i samband med att strategin formulerades 2016.

Generering, prioritering och utvärdering

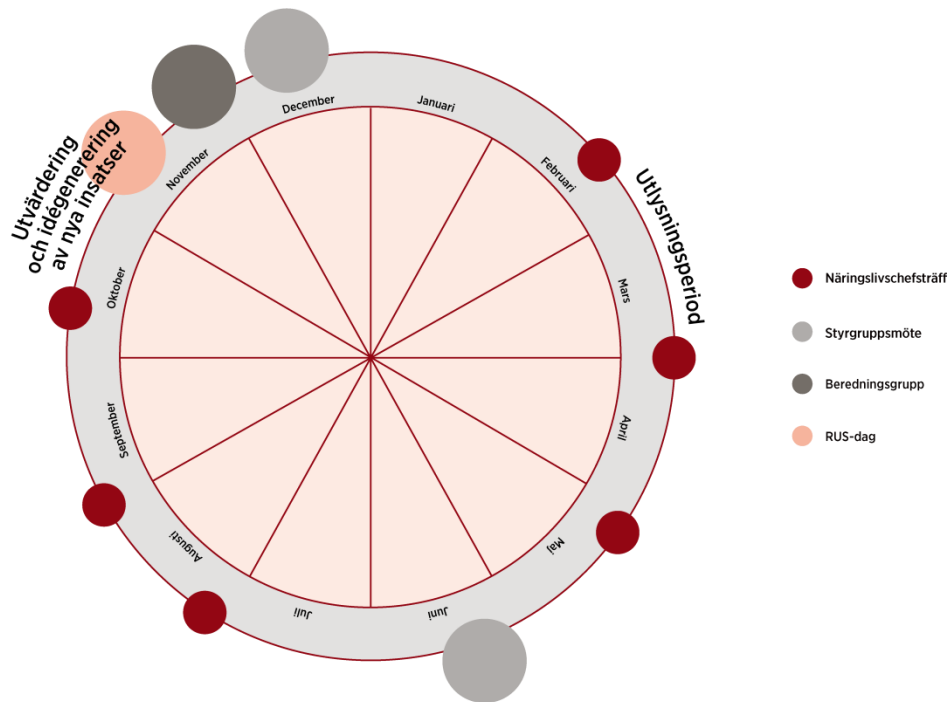
Arbetet med den regionala innovationsstrategin följer ett årshjul där det årligen ges möjlighet för länets innovationsstödande system och strategins målgrupper (offentlig verksamhet, näringsliv, akademi och civilsamhälle) att generera nya förslag på insatser inom RIS. Generering av insatser likväl som prioritering av insatser måste grundas i en aktiv omvärldsbevakning och ta avstamp i samhällsutvecklingen.

Prioritering av insatser görs i två steg. En beredningsgrupp prioriterar insatserna efter hur hög kostnad eller ansträngning en insats kräver och hur hög effekt eller påverkan den kan tänkas få.

Bilden visar modellen för prioritering av konkreta insatser inom ramen för den regionala innovationsstrategin.

En del insatser kräver liten ansträngning eller kostnad och har en positiv effekt eller påverkan. Dessa ska ha en kort väg till genomförande. Här får länets befintliga grupp med kommunernas alla näringslivschefer samt företrädare för Almi, Science park, Ung företagsamhet och Jönköping University fatta beslut om genomförande samt ansvara för uppföljning och utvärdering. Andra aktiviteter har en positiv effekt men kräver stora ansträngningar eller kostnader. Av dessa insatser prioriteras de som bedöms som mest aktuella och placeras på webbplatsen utveckling.rjl.se under fliken "Vad behöver göras mer?". Webbplatsen är Jönköpings läns plattform för den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Av dessa insatser kan Region Jönköpings län skapa utlysningar av projektmedel eller initiera egna utvecklingsprojekt.

Bilden visar hur processen med insatser i innovationsstrategin ser ut under ett år.

